

Marcin Lason

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
„THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA IN CONTEMPORARY CRISES”**

Uniwersytet Jagielloński oraz Dowództwo Wojsk Specjalnych 14 października 2013 r. zorganizowały konferencję naukową „The impact of social media in contemporary crises”. Nie było to pierwsze wydarzenie tego typu, ponieważ jest to realizacja umowy podpisanej w 2012 r. przez obie instytucje. Pozwala ona na współpracę pomiędzy pracownikami naukowymi i studentami oraz wojskowymi. Obie strony mają często określony punkt widzenia na różne problemy, co wynika ze specyfiki ich pracy i służby, stąd tego typu okazja jest świetną sposobnością do swego rodzaju konfrontacji i uzyskania wartościowych wniosków użytecznych zarówno w pracy badawczej, jak i codziennej praktyce czy przy kreśleniu średnio i długoterminowych planów. W tym duchu odbywało się wspomniane spotkanie, którego miejscem była aula główna Collegium Novum UJ.

Przyjęty temat dawał okazję do systematycznego przedstawienia istoty i znaczenie mediów społecznościowych we współczesnym świecie. Ich wartości jako przestrzeni komunikacyjnej, miejsca zbierania i umieszczania danych, prowadzenia działalności monitorującej, znaczenia dla bezpieczeństwa państwa, a szerzej także dla bezpieczeństwa międzynarodowego, czy wreszcie polityki komunikacyjnej prowadzonej przez różne instytucje, w tym wojskowe, a dotyczącej używania tego rodzaju medium. Postawiony problem był więc interesujący, aktualny i wartościowy poznawczo oraz pozwalał na przedstawienie ciekawych tez i prognoz. Czynili to zarówno pracownicy naukowci UJ, jak i przedstawiciele DWS i zaproszeni goście m.in. z dowództwa amerykańskiego w Stuttgarcie (Spe-

cial Operations Command Europe – SOCEUR). Językiem roboczym konferencji był angielski.

Konferencję otworzyli prorektor UJ ds. dydaktyki prof. dr hab. Andrzej Mania oraz zastępca Dowódcy Wojsk Specjalnych gen. bryg. Jerzy Gut. Obaj podkreślili znaczenie współpracy dla reprezentowanych instytucji i zapowiedzieli kolejne wspólne projekty. Następnie wprowadzenia do części merytorycznej dokonali dr hab. prof. UJ Artur Gruszczak oraz płk Marcin Szymański. Obaj referenci podkreślali, jak dostęp do informacji zmienił świat, wskazywali na znaczenie „informacyjnego tsunami” dla życia codziennego oraz jego wpływ na bezpieczeństwo. Podkreślali wyzwania związane z modernizacją w aspekcie wielowymiarowym. Swoje tezy ilustrowali przykładami, takimi jak znaczenie mediów społecznościowych dla Arabskiej Wiosny, wykorzystywania ich do zachęcania do działalności terrorystycznej czy używania do prowadzenia kampanii propagandowych. Za znaczną trudność uznano filtrowanie informacji o odrzucanie tych nieużytecznych oraz monitorowanie mediów społecznościowych przez instytucje państwowe. Z tego względu konieczne jest ustosunkowanie się państwa do tej nowej formy komunikacji i przystosowanie lub stworzenie odpowiednich instytucji mogących działać w ramach nich i dbać o jego interesy.

Kolejny referat przedstawiony został przez Michała Sadowskiego, autora książki na temat mediów społecznościowych, a jego temat brzmiał: „Social media revolution”. Referent jest praktykiem, dlatego wartość jego wystąpienia była szczególnie istotna. Ze swego doświadczenia, osoby zajmującej się monitorowaniem mediów społecznościowych, wyciągał wnioski dotyczące ich znaczenia dla współczesnego biznesu, a przede wszystkim ludzi. Podawał konkretne przykłady kampanii informacyjnych, akcji marketingowych, śledzenia miejsca, z którego rozprzestrzenia się dana informacja i prób zmiany kształtowanego przez nią wizerunku produktu czy usługi. Wskazywał na użyteczność mediów tego typu w serwisowaniu produktów, poszukiwaniu ich słabych stron oraz dla wsparcia sprzedaży. Podkreślił, że jest to związane z możliwością personalizacji informacji przy jednoczesnym braku świadomości użytkowników, że są oni przedmiotem określonych kampanii, a szerzej, samego monitorowania np. zawartości ich profili internetowych.

Następnie dr hab. prof. UJ Artur Gruszczak omówił zagadnienie „Role of networks in post modern warfare”. W pierwszej kolejności odniósł się do stwierdzenia, że trudno jest współcześnie oddzielić wojnę od pokoju. Dawne wojny i ich specyfika jest już przeszłością, bowiem rozpoczął się czas nowych wojen, które trwają na oczach świata i są wyzwaniem dla pokoju, a w szczególności dla zarządzania kryzysowego. Podkreślał, jakie znaczenie ma tutaj sieć, starając się w pierwszym rzędzie ją zdefiniować. Naciskał na znaczenie jednostki, która współcześnie odgrywa podstawową rolę, a sieć jest miejscem, gdzie może się organizować niezależnie od instytucji państwowych. Umieszczając ją w mediach społecznościowych wskazywał, że koncentruje się ona zwykle na określonym regionie, korzysta

z nich bo zawierają interesujące informacje, zapewne wzajemność reakcji oraz tak potrzebną współcześnie szybkość komunikacji. Monitorując połączenia w sieci można stworzyć tzw. mapy połączeń, które pokazują relacje między jednostkami. Z tej perspektywy np. tworzyć mapę relacji osób związanych z terroryzmem. Dlatego sieć ma współcześnie duże znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, a takie działania, jak jej blokowanie są zjawiskiem spotykanym i w pewnym sensie zrozumiałym.

Temat związków między mediami społecznościowymi a bezpieczeństwem kontynuował Piotr Orłowski w wystąpieniu: „Social media in term of national security”. Nawiązywał do podstawowych funkcji mediów społecznościowych, takich jak komunikacja, dzielenie, partycypacja i publikacja i sposobu ich wykorzystywania i skutków dla bezpieczeństwa narodowego. Podał przykład publikacji wiadomości na Twitterze, które były swego rodzaju relacją z operacji zabicia Osamy bin Ladena. Stąd też wniosek, że jest to środek, którym można przekazywać informacje na bieżąco i np. informować o zagrożeniach. Podkreślał, że służby państwowe powinny monitorować tego typu media w celu wychwytywania powiązań między terrorystami czy informacji mogących być użytecznymi w walce z terroryzmem. Generalnie zaś, że podstawową funkcją mediów społecznościowych jest porządkowanie informacji. Nie zapomniał przy tym o dylematach związanych ochroną praw człowieka. Co istotne, podawał, że środek ten można wykorzystywać zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny i nie można temu narzędziu nadawać rangi innej niż właśnie narzędzie, jakim dysponują jednostki, społeczeństwa czy instytucje państwowe.

Czwarty referat wygłosili płk Dariusz Kowalksi oraz mjr Paweł Modrzejewski. Zajęli się tematem: „The new faces of contemporary threats in social media dominant environment”. Autorzy wykazali znaczenie mediów społecznościowych podając odpowiednie statystyki np. świadczące o tym, że stają się one popularniejsze niż e-mail czy umieszczając liczbę użytkowników Facebooka na trzecim miejscu pod względem wielkości światowej populacji. W ten sposób dowodzili znaczenia tej formy komunikacji, a zatem i możliwości z nią związanych. Podali, że jest ona atrakcyjna jako kanał komunikacji dla wojska. W szczególności podczas prowadzenia operacji informacyjnych, działalności CIMIC czy w ramach walki propagandowej z wrogimi siłami, jak np. starć ISAF z talibami, które mają miejsce w mediach społecznościowych. Ich celem jest ukształtowanie określonego wizerunku zainteresowanych stron. Autorzy zauważyli także, że tego typu celowi, w szerszym aspekcie, służy także blokada Internetu, w szczególności określonych stron. Analizowali przykład polityki chińskiej w tym zakresie i podawali konkretne liczby oraz odpowiedniki ogólnosiwiatowych stron internetowych stworzone w Chinach. Za główny powód tego typu działań uznali zagrożenia, jakie płyną z wolności w mediach społecznościowych dla kierujących państwami.

Kolejne wystąpienie wygłoszone przez dr. Michała Matyasika poświęcone było tematowi: „Shaping the environment – social media and their role In contemporary conflict – case studies”. Wybrany przez autora przykładem była izraelska operacja „Pillar of defence”. Podano podstawowe informacje jej dotyczące, począwszy od tego, kto był jej celem, motywacji jaka towarzyszyła jej przygotowaniu sposobie jaki zastosowano. Autor podkreślił, że operacja ma charakter unikalny, łączy bowiem elementy operacji wojskowej w wymiarze tradycyjnym i realizowanej w mediach społecznościowych. Podawał przykłady informacji ukazujących się na profilu sił obronnych Izraela, możliwość otrzymywania rang za udział w całej operacji przez zwykłych użytkowników, podkreślanie prawa do obrony przy użyciu różnych nowatorskich środków przekazu itp. Co więcej, podkreślał, że media tradycyjne korzystając z przekazów umieszczonych w społecznościowych powielały i nadawały większy wymiar zamieszczanym tam wiadomościom. W tym sensie były niejako tubą wykorzystywaną w kampanii. Rzecz jasna przeciwnik nie był na to obojętny. Także wykorzystywał i wykorzystuje media społecznościowe np. do nagłaśniania ofiar cywilnych, jakie powodują izraelskie działania zbrojne. Sposobem na ocenienie skuteczności kampanii mogą być liczby, a zatem dane dotyczące ilość osób, które popierają, lub nie, zamieszczone wiadomości. Ma się tu więc do czynienia z próbą weryfikacji skuteczności kampanii informacyjnej na podstawie swego plebiscytu wśród internautów.

Kolejny referat wygłosił Matthew Weinberg, który omówił: „Social media and military information operations”. Kontynuował rozważania poprzednika sięgając po amerykańską politykę w tym zakresie. Przedstawił schemat, na bazie którego działają odpowiednie służby w dowództwie amerykańskim, wskazując na rolę poszczególnych etapów prowadzenia operacji informacyjnej. Zaczynając od analizy odbiorcy, w tym w szczególności jego zdefiniowanie (poprzez podstawowe cechy, ale i np. profile internetowe) i kończąc na publikacji wiadomości. W tym wypadku istotne jest określenie jej typu (tekstowa, audio, video itp.), zawartości, a zatem i konkretnej treści. Niezwykle ważnym elementem operacji jest też analiza uzyskanych efektów. W tym celu porównuje się założenia do tego, do czego faktycznie doszło i na tej podstawie wyciąga się wnioski na przyszłość.

Ostatnie dwie prezentacje dotyczyły koncepcji użycia mediów społecznościowych do informowania przez nie społeczeństw, w kwestiach związanych nie tylko z działaniami sił specjalnych, ale w szeroko rozumianej problematyce wojskowej. Wnioski były następujące:

- 1) różne państwa wykorzystują w różnym stopniu media społecznościowe w tym obszarze (np.: Brytyjczycy w sposób ograniczony, podczas gdy Amerykanie odwrotnie, aktywnie, w Polsce przyjęto model amerykański);
- 2) nie da się uciec od mediów społecznościowych, stanowią one bardzo skuteczne narzędzie, ale należy go tylko używać w odpowiedni sposób.

Każdej parze referatów towarzyszyła dyskusja przeprowadzana od razu po ich zakończeniu. I tak dyskutanci zwracali uwagę na problem podstaw prawnych regulujących monitorowanie mediów społecznościowych, tendencje ich rozwoju czy wzajemne relacje i wpływ mediów na ludzi i ludzi na media. Rozważano także negatywne aspekty funkcjonowania tego typu mediów wskazując na przyczynianie się do kreowania zagrożeń czy nierozważnych publikacji wizerunków żołnierzy lub pewnych danych chronionych w tego typu publicznie dostępnych miejscach. Zaś przy okazji doświadczeń amerykańskich pytano o świadomość dowódców dotyczącą zasadności prowadzenia operacji informacyjnych w mediach społecznościowych i bezpośredniego dostępu do nich osób, które zajmują się tymi działaniami.

Konferencję zamknęli dr hab. prof. UJ Artur Gruszczak oraz płk Marcin Szymański, uznając ją za bardzo udaną i podkreślając znaczenie podjętej współpracy dla środowiska wojskowego i cywilnego.